

Værdier og mål for de Kulturelle Samråd

**Kulturelle Samråds temamøde
21. marts 2009 i Askov**

**Hans Vodsgaard
Interfolk
www.interfolk.dk**

Disposition

1. Problem og teser
2. Syn på læring, menneske og samfund
3. Undersøgelser af værdier
4. Kulturpolitiske holdninger
5. anbefalinger

1. Problem og teser

- 1.1 Problemformulering
- 1.2 Teser

2. Syn på læring, menneske og samfund

- 2.1 Livslang læring
- 2.2 Det gode liv
- 2.3 Det gode samfund
- 2.4 Opsamling - den rige livsverden

3. Undersøgelser af værdier

- 3.1 Ministeriets undersøgelse
- 3.2 Interfolk – om værdier
- 3.3 Interfolk – om betydning

4. Kulturpolitiske holdninger

- 4.1 Offentlige kulturpolitikker
- 4.2 Holdninger i Samrådene

5. Anbefalinger

- 5.1 Hvilke værdier og holdninger
- 5.2 En ny tidsånd kan hjælpe

1.1 Problemformulering

1. Problem og teser

1.1 Problemformulering

1.1a Afledet problem

1.2 Teser

2. Syn på læring, menneske og samfund

3. Undersøgelser af værdier

4. Kulturpolitiske holdninger

5. anbefalinger

Misforholdet mellem

På den ene side – de aktives grunde

- Lysten driver værket – amatørers glæder
- Mål i sig selv – bærer sin egen mening
- Demokratiske erfaringer og social kapital

På den anden side – de officielle politiske grunde

- Kunstpolitiske: Fødekæde og kunstpublikum
- Socialpolitiske: Social inklusion og empowerment
- Værdipolitiske: Kulturel sammenhængskraft
- Erhvervspolitiske: Kreativitetsreserve, tiltrække arbejdskraft
- Sundhedspolitiske: Forebyggende sundhedsarbejde

Humanistisk tilgang – et menneskeligt mål i sig selv

kontra

Instrumentel tilgang - et middel til at løse systemproblemer

1.1a

Afledet problem

1. Problem og teser

1.1 Problemformulering

1.1a Afledet problem

1.2 Teser

2. Syn på læring, menneske og samfund

3. Undersøgelser af værdier

4. Kulturpolitiske holdninger

5. anbefalinger

Konklusion fra Kulturministeriets undersøgelse

- Få ønsker at bidrage til integration, social forebyggelse m.v.

Undersøgelsens forklaring

- Er "sig selv nok"
- Har ikke værdier eller samfundsmæssige holdninger
- Engagerer sig derfor ikke i politiske spørgsmål

Men kan det passe

at modstanden mod sociale opgaver

skyldes fravær af værdier og samfundsmæssige holdninger?

1.2 Teser

1. Problem og teser

1.1 Problemformulering

1.1a Afledet problem

1.2 Teser

2. Syn på læring, menneske og samfund

3. Undersøgelser af værdier

4. Kulturpolitiske holdninger

5. anbefalinger

Min påstand er

- De aktives grunde handler om *kerneydelsen*, mens de politiske grunde handler om *periferiydelser*
- Kerneydelsen rummer idepolitik og samfundsmæssigt engagement
- Samrådene bør bruge kerneydelsen i argumenter for støtte
- En ny tidsånd er for en sådan argumentation

2.1

Livslang læring

1. Problem og teser
2. Syn på læring, menneske og samfund
- 2.1 Livslang læring
- 2.1a Paradigme strid
- 2.1b EU's mål for læring
- 2.2 Det gode liv
- 2.3 Det gode samfund
- 2.4 Den rige livsverden
3. Undersøgelser af værdier
4. Kulturpolitiske holdninger
5. anbefalinger

Første synsvinkel

1. Det frivillige kulturelle område kan ses ud fra læringsmæssige mål
2. Det kan styrke argumentationen for områdets berettigelse

Det omfattende læringsbegreb indebærer

- Livslang læring – fra vugge til grav
- Livsbred læring – formel, ikke-formel og uformel læring
- En humanistisk / dannelsespræget / folkeoplysende forståelse

2.1a

Paradigme striden

1. Problem og teser
2. Syn på læring, menneske og samfund
 - 2.1 Livslang læring
 - 2.1a Paradigme strid**
 - 2.1b EU's mål for læring
 - 2.2 Det gode liv
 - 2.3 Det gode samfund
 - 2.4 Den rige livsverden
3. Undersøgelser af værdier
4. Kulturpolitiske holdninger
5. anbefalinger

UNESCO lancerede "livslang læring" i 1972

- Adgang til viden og kultur som en menneskeret
- Dagsorden om menneskelig og demokratisk udvikling
- Et humanistisk paradigme

OECD overtog "livslang læring" i 1980erne

- Opkvalificering af arbejdskraften til global konkurrence
- Dagsorden om investering i "human capital"
- Et økonomisk-instrumentelt paradigme

Det glidende paradigmeskifte

2.1b

EU's mål for læring

1. Problem og teser
2. Syn på læring, menneske og samfund
 - 2.1 Livslang læring
 - 2.1a Paradigme strid
 - 2.1b EU's mål for læring**
 - 2.2 Det gode liv
 - 2.3 Det gode samfund
 - 2.4 Den rige livsverden
3. Undersøgelser af værdier
4. Kulturpolitiske holdninger
5. anbefalinger

EU's fem mål for al læring

- Beskæftigelsesegnethed
- Aktivt medborgerskab
- Kulturel sammenhængskraft
- Social inklusion
- Personlig udfoldelse/realisering

EU's uklare forståelser

Lærings syn - uden dannelsesbegreber

Menneskesyn - uklar om medmenneske, medborger, medarbejder

Samfundssyn - den tavse liberalisme

Tendensen

at markedets behov dominerer dagsorden

2.2

Det gode liv

1. Problem og teser
2. Syn på læring, menneske og samfund
 - 2.1 Livslang læring
 - 2.1a Paradigme strid
 - 2.1b EU's mål for livslang læring
 - 2.2 Det gode liv**
 - 2.3 Det gode samfund
 - 2.4 Den rige livsverden
3. Undersøgelser af værdier
4. Kulturpolitiske holdninger
5. anbefalinger

Anden synsvinkel - det gode liv

- Myndighed, autenticitet og det alsidige menneske
- Helhed menneske, medmenneske, medborger og medarbejder
- Balance mellem arbejdsliv og fritid

Strid om det gode liv

- Arbejdets nødvendighed – fritidens friheder
- Management-tænkning – lønmodtagermentalitet – borgerløn

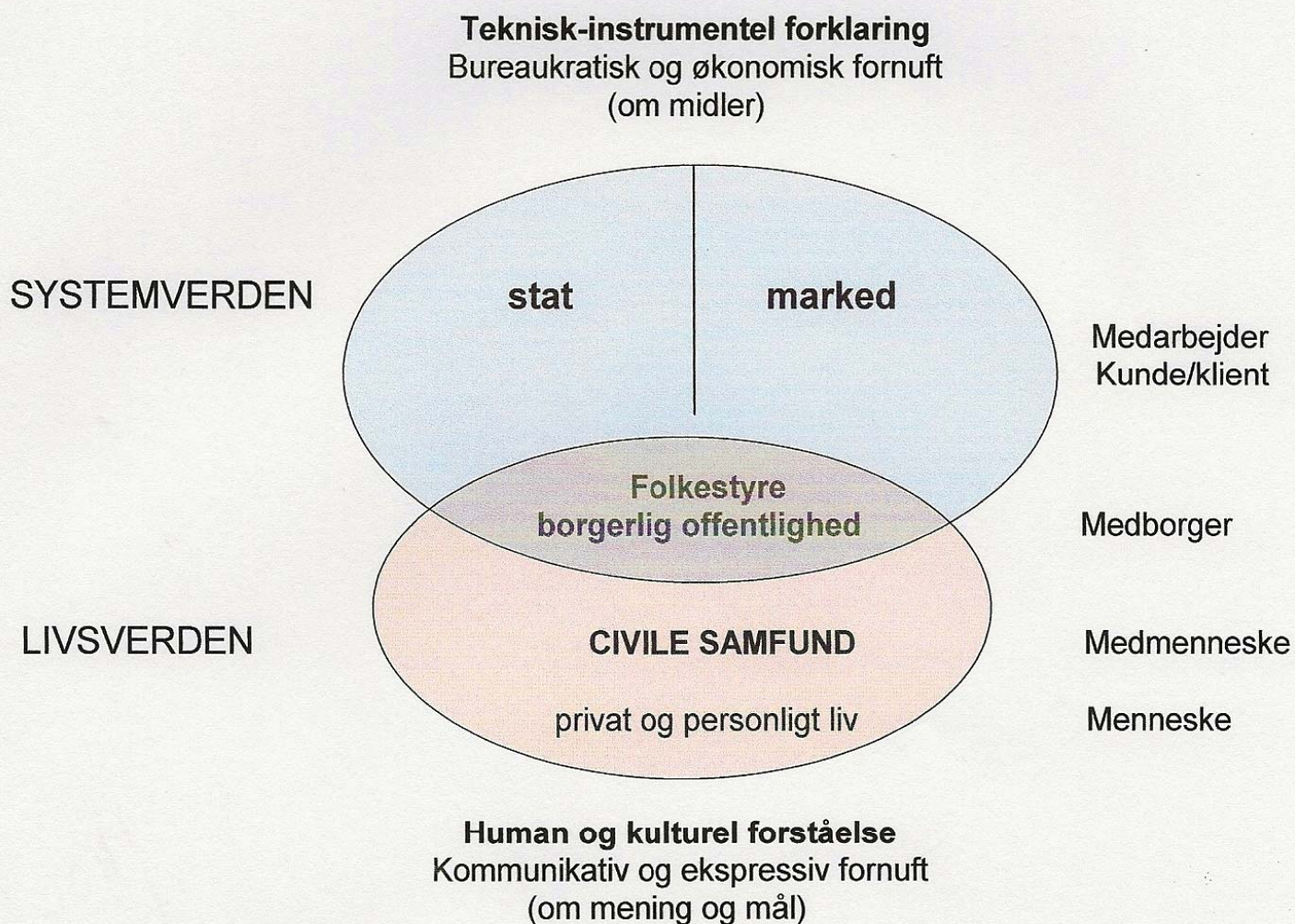
Strid om menneskesyn

- "homo economicus"
- "homo ludens"
- "zoon politikon"
- "homo sapiens"

2.3 Det gode samfund

1. Problem og teser
2. Syn på læring, menneske og samfund
 - 2.1 Livslang læring
 - 2.1a Paradigme strid
 - 2.1b EU's mål for livslang læring
 - 2.2 Det gode liv
 - 2.3 Det gode samfund**
 - 2.4 Den rige livsverden
3. Undersøgelser af værdier
4. Kulturpolitiske holdninger
5. anbefalinger

Jürgen Habermas: Samfundsmodel

2.4

Opsamling

- den rige livsverden

1. Problem og teser
2. Syn på læring, menneske og samfund
 - 2.1 Livslang læring
 - 2.1a Paradigme strid
 - 2.1b EU's mål for livslang læring
 - 2.2 Det gode liv
 - 2.3 Det gode samfund
 - 2.4 Den rige livsverden**
3. Undersøgelser af værdier
4. Kulturpolitiske holdninger
5. anbefalinger

De tre synsvinkler

vægter en rig livsverden og et stærkt civilt samfund

Områdets kerneydelser fremmer en rig livsverden

- medborgerskab og social kapital (som andre foreninger)
- æstetisk dannelse / kommunikativ og ekspressiv fornuft

Samrådenes arbejde indebærer

- samfundsmæssige holdninger og
- idepolitisk stillingtagen

Det handler ikke så meget om højre - venstre,
men om grad af dybde på tværs af partiskel

3.1

Undersøgelsen af det frivillige kulturelle område

1. Problem og teser
2. Syn på læring, menneske og samfund
3. Undersøgelser af værdier
 - 3.1 **Ministeriets undersøgelse**
 - 3.2 Interfolk – om værdier
 - 3.3 Interfolk – om betydning
4. Kulturpolitiske holdninger
5. Anbefalinger

Undersøgelsen af de frivillige kulturelle ”viser”

På den ene side

- De fleste er mod nyttetænkning og instrumentalisering
- De fleste vægter aktiviteternes egenværdi

På den anden side

- kun få har åndelige, politiske eller samfundsmæssige værdier
- kun få har et lokalt sigte
- kun få bidrager til velfærdspolitiske opgaver

Undersøgelsens konklusion er

at foreningerne er ”sig selv nok” – uden værdier og holdninger

En fejlfortolkning

modstand mod systemopgaver er ikke apolitisk
minder om højskolernes modstand

3.2

Interfolks undersøgelse af værdier

1. Problem og teser
2. Syn på læring, menneske og samfund
3. Undersøgelser af værdier
 - 3.1 Ministeriets undersøgelse
 - 3.2 Interfolk – om værdier**
 - 3.3 Interfolk – om betydning
4. Kulturpolitiske holdninger
5. Anbefalinger

Værdier	INTERFOLK	KUM
Nej til værdier	20 %	42 %
Hvis ja, hvilke værdier (der kan sættes flere krydser)		
Kristne værdier	10 %	6 %
Andre religiøse værdier	4 %	1 %
Humanistiske værdier	49 %	
Socialdemokratiske / socialistiske	3 %	7 %
Socialliberale holdninger	9 %	
Liberalistiske/konservative holdninger	6 %	1 %
Lokale værdier (lokalpatriotisme)	35 %	
Nationale danske værdier	28 %	12 %
Globale almenmenneskelige værdier	38 %	
Grønne værdier	20 %	2 %
Social solidaritet nationalt set	15 %	9 %
Social solidaritet globalt set	14 %	2 %
Kunstnerisk / æstetisk dannelse	54 %	
Folkeoplysning / livsoplysning	60 %	28 %
Medborgerskab / demokratisk dannelse	44 %	
Kommunalpolitiske holdninger	40 %	
Socialpolitiske holdninger	18 %	
Uddannelsespolitiske holdninger	36 %	
Kulturpolitiske holdninger	63 %	
Andre værdier, holdninger eller ideer	5 %	23 %

3.3

Interfolks undersøgelse af samfundsmæssig betydning

1. Problem og teser
2. Syn på læring, menneske og samfund
3. Undersøgelser af værdier
 - 3.1 Ministeriets undersøgelse
 - 3.2 Interfolk – om værdier
 - 3.3 Interfolk – om betydning**
4. Kulturpolitiske holdninger
5. anbefalinger

Betydninger af Foreningsaktivitet	Spørgsmål	Vægt	Vægt Gns.
Har den en bredere samfundsmæssig betydning ?	Bidrager den til en godt samfund	0,90	0,84
	Fremmer den tillid og ligeværd i samfundet	0,78	
Er den et middel for min erhvervsmæssige karriere?	Jeg deltager for at opnå nyttige kompetencer til mit arbejdsliv	0,26	0,19
	Jeg tager lederopgaver for at styrke mit C.V.	0,12	
Bør markedet i højere grad råde i foreningslivet?	Er aktiviteten en privatsag, som ikke har krav på offentlig støtte	0,10	0,15
	Bør offentlig støtte undgås, da det er konkurrenceforvridende	0,19	
Bør det offentlige i højere grad styre foreningslivet?	Bør stat og kommune stille politiske krav til gengæld for økonomiske midler	0,28	0,26
	Brugen af øremærket projektstøtte er ok; armslængde princippet er forældet	0,24	

Vurdering ud fra Likerts 5-punkt skala: Helt uenig (0,0), overvejende uenig (0,25), neutral (0,50), Overvejende enig (0,75), helt enig (1,0)

NB: Svarene variere en del efter køn, uddannelse, beskæftigelse, geografisk placering og partipolitisk observans. Især de radikale forsvarer områdets autonomi.

4.1

Hovedpositioner i dansk kulturpolitik

1. Problem og teser
2. Syn på læring, menneske og samfund
3. Undersøgelser af værdier
4. Kulturpolitiske holdninger
 - 4.1 Offentlige kulturpolitikker
 - 4.2 Holdninger i Samrådene
5. anbefalinger

Humanistisk kulturpolitik (60erne, Bomholt, Sølvhøj og Koch)

- Frigøre kulturtilbud fra marked og stat

Folkelig kulturpolitik (70erne, Helveg Petersen, Matthiasen, Lind)

- Øget deltagerorientering og mere amatørkultur

Professional kunstpolitik (tidlig 90ere, Rostbøll og Hilden)

- Fødekæde og kritisk kunstpublikum

En kulturpolitik med socialpolitiske mål (slut 90erne, Lundgaard)

- Tony Blairs tredje vej – det civile samfund som statens tjener

En kulturpolitik med værdipolitiske mål (00erne)

- Gerner Nielsens multikulturelle mål, Mikkelsens danske kanons

En kulturpolitik med erhvervspolitiske mål (00erne, Mikkelsen)

- Kreativitetsreserve, oplevelsesøkonomi, borgmesterkultur

4.2 Samrådenes kulturpolitiske holdninger

1. Problem og teser
2. Syn på læring, menneske og samfund
3. Undersøgelser af værdier
4. Kulturpolitiske holdninger
 - 4.1 Offentlige kulturpolitikker
 - 4.2 Holdninger i Samrådene**
5. anbefalinger

Nr.	Hvilken betydning mener du, at følgende Kulturpolitikker bør have fremover?	Vægt
A	Humanistisk kulturpolitik – øget adgang til fri kultur	0,78
B	Folkelig kulturpolitik – øget deltagerorientering	0,59
C	Professionel kunstpolitik – fødekæde og kunstpublikum	0,30
D	Kulturpolitik med socialpolitiske mål	0,37
E	Kulturpolitik med multikulturelle mål	0,38
F	Kulturpolitik med nationale værdier og danske kanons	0,32
G	Kulturpolitik med markedsøkonomiske mål	0,29
H	Kulturpolitik med læring og en rig livsverden som mål	0,75

Vurdering ud fra Likerts 5-punkt skala: Ingen betydning (0,0), kun lidt betydning (0,25),
Nogen betydning (0,50), stor betydning (0,75), afgørende betydning (1,0)

NB: Kvinder og højtuddannede er mest kritiske overfor instrumentelle kulturpolitikker.
Partipolitisk er det socialdemokraterne der er mindst kritiske.

5.1

Anbefalinger ang. værdier og holdninger

1. Problem og teser
 2. Syn på læring, menneske og samfund
 3. Undersøgelser af værdier
 4. Kulturpolitiske holdninger
 5. anbefalinger
- 5.1 Hvilke værdier og holdninger**
5.2 En ny tidsånd

Fremhæv kerneydelsen

- Personlige læring – menneskelig udvikling
- Demokratisk selvforvaltning og social kapital
- Æstetisk dannelse og en rigere livsverden

Stå for en humanistisk og demokratisk kulturpolitik

Underbyg med henvisninger til

Klassisk borgerlige pædagogiske og politiske idealer

UNESCOs humanistiske målsætninger for livslang læring

EU's hovedmål for livslang læring

Sammenlign med beslægtede områder

med bedre tilskud som fx folkeoplysning, breddeidræt og de offentlige kulturinstitutioner

5.2

En ny tidsånd kan give nye muligheder

1. Problem og teser
 2. Syn på læring, menneske og samfund
 3. Undersøgelser af værdier
 4. Kulturpolitiske holdninger
 5. anbefalinger
- 5.1 Hvilke værdier og holdninger
- 5.2 En ny tidsånd**

Det frivillige kulturelle område kom for sent på banen

- Amatøridrættens og den frivillige kulturs forskellige besøgstid

Tidsånden har længe været mod de kulturelle foreninger

- Den nyliberalistiske periode – 80erne, 90erne og 00erne
- New Public Management
- Dansen om guldkalven – den ”borgerlige” kulturkamp

Finanskrisen varsler opbrud

- Oppositionens stemmer vokser
- Der søges nye svar

Er tiden ikke moden til

at de Kulturelle Samråd satser på deres kerneydelser, og fremfører en humanistisk og demokratisk kulturpolitik med læringsmæssige vinkler.

Værdier og mål for de kulturelle Samråd

**Tid til
spørgsmål og debat**

Workshop 2: Værdier og mål for det kulturelle foreningsliv

Facilitator: Hans Vodsgaard
Referent: Bente Schindel

Spørgsmål:

1. Hvilke behov tilgodeser det kulturelle foreningsliv?

- 1.1. Hvad er kerneydelserne
- 1.2. Hvad er periferiydelserne
- 1.3. Hvordan skal de indbyrdes vægtes

2. Hvilke værdier med politisk betydning præger området?

- 2.1. Set i forhold til uddannelse og kultur
- 2.2. Set i forhold til det gode liv
- 2.3. Set i forhold til det gode samfund

3. Hvilke argumenter for bedre vilkår bør Samrådene prioritere?

- 3.1. Er tiden rede til ændringer af argumenterne
- 3.2. Hvilke argumenter til kommunen af de lokale Samråd
- 3.2. Hvilke argumenter til staten af landsorganisationen